

Forskrifter, forhindringer og farlige fristelser for den lokale beskæftigelsespolitik

Asbjørn Sonne Nørgaard
Institut for Statskundskab

KL's Beskæftigelsestræf 2010 "*Borgeren i Centrum*", Hotel Nyborg Strand, 3. feb. 2010

Disposition

- **Fagre nye verden: kommunaliseret beskæftigelsespolitik**
- **Farlige fristelser: Incitamenterne i det nye system**
- **Gode forskrifter eller forhindringer? Den statslige styring**
- **Og hvad så...**

Fagre nye verden: kommunaliseret beskæftigelsespolitik - nu også for forsikrede ledige

Nye opgaver, nye udfordringer

Finanslovforliget for 2009:

■ Kommunalisering af beskæftigelsespolitikken

- Forsikrede ledige

■ En-strengt system

- Med staten som dirigent!

■ Kommunalt finansielt medansvar

- Incitament og sikkerhedsnet

■ Nye samspil, nye opgaver, nye hensyn

... under en meget vanskelig konjunktursituation

Visionen, målsætningen...

Et enstrengt kommunalt system vil gøre det muligt at fokusere beskæftigelsesindsatsen og ressourcerne. Det vil samtidig gøre det lettere for kommunalbestyrelsen og jobcenteret at planlægge og udføre en sammenhængende og målrettet beskæftigelsesindsats over for borgere og virksomheder.

BM Claus Hjort Frederiksen 31. marts, 2009

- Alle ledige behandles ens, uanset forsørgelse
  - Lokal kreativitet & på-hit-som-hed, målrettede indsatser
  - Potentielle koordineringsgevinster m. andre forvaltninger
  - Administrative effektiviseringer
- Kræver stor lokal handlekraft og målrettede reorganiseringer, dvs. omkostninger på kort sigt.

Principperne...

... en "balance mellem den kommunale metodefrihed og den statslige styring"

Bemærkninger til Lovforslaget

Styringsprincipper:

- Minimumskrav i lovgivningen til en aktiv indsats.
- Økonomiske incitamenter for kommunerne til at få ledige i job via en aktiv indsats.
- Dialog mellem beskæftigelsesregioner og jobcentre om indsats og resultater.
- Styringsredskaber der sikrer gennemsigthed og fokus på resultater i jobcentre.
- Centrale it-værktøjer

Farlige fristelser: Incitamenterne i det nye system

Balancer og tvetydigheder...

Jeg kan oplyse, at finansieringsmodellen bygger på en balance. På den ene side belønnes kommuner, der gør en aktiv indsats. Det kan altså altid betale sig at yde en aktiv indsats og få ledige i job. På den anden side har det været vigtigt for regeringen at sikre, at den kommunale økonomi er bæredygtig – også i en tid med stigende ledighed.

Beskæftigelsesminister Inger Støjberg, 18. maj 2009

Altså:

- Incitamentet skal virke, men ikke for kraftigt
- Incitamenterne er delvist uklare, og svært gennemskuelige

Nettoeffekten af finansieringssystem

■ Kommunerne skal...

- Få de ledige i jobs – win-win
- Aktivere i redskaber med stor effekt (fx privat løntilskud)
- Aktivere rettidigt, uanset form og indhold (ellers straffes man)

... men frem for alt fokusere indsatsen på **egne ledige**, idet kommuner, hvis ledighed udvikler sig negativt ift. den landsdel de tilhører, straffes økonomisk.

■ Ideen er at...

- kommuner i samme landsdel bench-markes mod hinanden
- konkurrerer indbyrdes om at klare sig bedst

Gratist-problem, overgræsning på fælled

- **Ledighedsproblemer overskrider kommune-grænser**
  - Få arbejdsmarkeder er kommunale
  - Danish Crown i Holstebro, Lindø i Munkebo/Kerteminde
- **Positive kommunale indsatser har positive side-effekter for nabo-kommunen**
  - Hvem bidrager frivilligt til indsatserne?
  - Konjunkturer og stramme budgetter
  - Præ 1970 Kommunalreforms-problem?
- **Frivillige, spontane tvær-kommunale indsatser**
  - Fælles identitet, problemopfattelse, gensidig tillid
  - Storebror i familien?

Gode forskrifter eller forhindringer? Den statslige styring

Statslig styring i de "gode" gamle da

Arbejdsgruppens undersøgelser viser, at kommunerne generelt er **meget kritiske** over for den statslige procesregulering... reglerne på beskæftigelsesområdet er for **omfattende og komplicerede** og derfor vanskelige at anvende og fortolke i praksis.

... reglerne indeholder for **lav en grad af fleksibilitet** i forhold til de forskellige grupper af borgere (individuelle kontaktførelser)

... godt 85 pct. af kommunerne finder, at omfanget af procesregulering er **for stort/alt for stort**

... næsten samtlige de adspurgte, mener at **procesreguleringen har været stigende** eller stærkt stigende (94 pct.)

Procesregulering af kommuner og amter (2005), Finansministeriet, KL m.fl.

Den fremtidige statslige styring...

Stærkere statslig styring i et kommunalt system skal sikre en sammenhængende national beskæftigelsesindsats

Baseret på de gældende styringsredskaber udbygges dialogen mellem beskæftigelsesregionerne og jobcentrene, og samspillet mellem den nationale og den lokale beskæftigelsesindsats understøttes.

Bemærkninger til Lovforslaget

Fremtiden:

- Staten vil holde snor i det en-strengede system
- Dialog kommer til at foregå i "hierarkiets skygge"

Den lokale beskæftigelsesplan

I lighed med tidligere år er beskæftigelsesplanen udarbejdet efter en skabelon, der er fastlagt af Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Indholdsmæssigt er planen præget af, at der er stor usikkerhed om den fremtidige udvikling på området. Jobcentret har derfor ved fastsættelsen af mål valgt at lægge sig op af de mål, som Det Regionale Beskæftigelsesråd har fastsat for udviklingen i hele regionen.

Ålborgs beskæftigelsesplan for 2010

(men det kunne ligeså godt være Århus eller de fleste andre kommuner)

Og hvad så...

Paradokser og irsk stuvning...

- Finansieringsmodel tilskynder til kommunal konkurrence og enegang i beskæftigelsespolitikken
- Styringsmodel skal sikre koordinering, fælles/samordnede indsatser
- Decentralisering af driftsansvar, men øget(?) central styring
- Problemer/udfordringer kalder på tvær-kommunale indsatser

- Et par venlige råd...
  - Find modeller for frivillige tvær-kommunale samarbejder
  - Inddrag parterne: Hellere med jer, end imod jer!
  - Modstå fristelsen til kortsigtet kassetækning: Tænk langsigtet økonomisk, vækstorienteret